

mod hele Lovforslagets Princip fra anset juridisk Side. Det blev gjort gældende — som det forekommer mig med Føje —, at det var overmaade betænkeligt at drage Afgørelsen af Retstvistigheder bort fra Rigets almindelige Domstole og henlægge dem til saadanne Lægmandsinstitutioner som dem, der her er Tale om. Ikke at man — eller jeg — i og for sig har noget imod Lægdommere, ikke-juridiske Dommere, naar de medbringer en vis Sagkundskab, men jeg har altid ment, og jeg mener endnu, at naar Lægdommere skal kunne virke til Gavn, saa maa de virke i Forening med de retslærde Dommere og under deres Ledelse. Saaledes blev jo Forholdet ikke ved Loven af 1907, og det viste sig ogsaa, at de nye Voldgiftsmænd ikke paa alle Punkter var i Stand til at gøre Fyldest i det Hverv, man havde paalagt dem. Der er offentliggjort, i juridiske Tidsskrifter f. Eks., flere Blomstersamlinger af aabenbart ganske urigtige Kendelser, og navnlig skete det af og til, at der blev afsagt ligefrem modstridende Kendelser, hvorved man naturligvis kom ind i en meget slem Forlegenhed. Paa det sidste søgte man at raade Bod ved Revisionen af Loven i 1912, og man gav da en vis Adgang til at bringe Voldgiftskendelser ind for en Domstol med en Jurist som Formand. Man søger gennem det foreliggende Lovforslag ikke blot at opretholde denne Adgang, men ogsaa at gøre den mere tilfredsstillende. Det er naturligvis i og for sig fra mit Standpunkt set en anerkendelsesværdig Tendens, men jeg tror ikke, at de nye staaende Voldgiftsdomstole, selv i det Omfang, de nu vil faa for deres Virkekreds, vil være fuldkommen praktisk tilstrækkelige, og i alt Fald er det jo en kedelig Omvej at gaa, at man for at faa Sagen ind for en Domstol med juridisk Formand først maa gaa gennem Lægmandsinstitutionen. Men dernæst er det i mine Tanker en meget væsentlig Indvending mod det hele Princip, at Adgangen til den mere juridiske Domstol er betinget af en Tilladelse af vedkommende Overøvrighed. Adgangen til Rigets almindelige Domstole, ogsaa i Sager af den Art, som her er Tale om, bør være en Ret for Borgerne og ikke være afhængig af en Øvrigheds Skøn eller Tilladelse. Jeg tror —

og jeg ved, at mange udmærkede Jurister deri er enige med mig —, at Rigets almindelige Domstole overmaade vel vil kunne magte den Opgave, som her foreligger, og jeg tror, at de i forhøjet Grad vil blive i Stand dertil efter Retsreformen, ved hvilken der jo vil blive en meget let Adgang til at tilkalde sagkyndige og faa deres Mening at høre, uden at det er forbundet med videre Omsvøb, Tidsspilde eller Bekostning. Og hvad angaar de Grunde, som i sin Tid har ført til at indføre den Institution, vi i Dag forhandler om, tror jeg heller ikke, de egentlig er saa stærkt vejende. Man har anført i Særdeleshed to Ting, dels, at man skulde opnaa en særlig billig, og dels, at man skulde opnaa en særlig hurtig Behandling. Hvad Billigheden angaar, tror jeg ikke, det altid er saa, at Voldgiftskommissioners Behandling er billigere end de almindelige Domstoles. Jeg tror, at den i mange Tilfælde har vist sig dyrere. Jeg erindrer et Tilfælde, hvor Sagen drejede sig om hundrede Kroner, og hvor Voldgiftsmændenes Regning løb op til 71 Kr. Jeg tvivler paa, at Behandlingen var blevet saa dyr for Rigets almindelige Domstole. Hvad Hurtigheden angaar, maa det jo erkendes, at i 1907, da den første Lov af denne Art kom, var Hurtigheden ved Rigets almindelige Domstole ikke meget stor, men efter den Reform af Domstolene, der er foretaget i 1910 og følgende Aar, er Hurtigheden ganske upaaklagelig, og den vil blive endnu større efter Retsreformen, saa jeg tvivler ikke paa, at man efter Retsreformens Ikrafttræden ved Rigets almindelige Domstole vil faa sine Sager lige saa hurtigt afgjort som ved de Voldgiftskommissioner, som her er Tale om.

Af det, jeg har sagt, vil de Herrer forstaa, at jeg ikke nærer nogen særlig Begejstring for det foreliggende Lovforslag. Jeg saa egentlig helst, at man lod denne Institution falde. Men dels er Forholdet det, at man nu en Gang har disse Voldgiftskommissioner — og det kan jo ikke nægtes efter de Udtalelser, her er faldet, at de har virket til Tilfredshed for en stor Del af den Befolkning, som er henvist til at bruge dem —, dels har jeg ikke noget Haab om, at det skulde lykkes at blive af med disse Institutioner i dette Øjeblik, og jeg er ikke nogen Ven af at slaa Brød